

สรุปนโยบายของ สพฐ. ที่เกี่ยวข้องต่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

จัดทำโดย ดร.ณัฐพงศ์ ฉลาดแย้ม
ศึกษานิเทศก์ สพป.อุดรธานี เขต ๑

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๔ บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบ การศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๕๙ เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามนัยข้อ ๓ กำหนดว่า “ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และตามหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “ให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลัก ธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิด การผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว” อนึ่ง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐) ประกาศ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาประเทศ ดังนี้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ไว้ ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ

ทรัพยากรมนุษย์ ๔. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๕. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๖. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมาย “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ แผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ - ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และมาตรการและแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

วิสัยทัศน์ “สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน”

พันธกิจ

๑. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขัน
๓. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะ ในศตวรรษที่ ๒๑
๔. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทาง การศึกษา อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
๕. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมอาชีพ
๖. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
๗. ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand ๔.๐

เป้าหมาย

๑. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดี ของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม
๒. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

๓. ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมือง พลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๔. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

๕. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

๖. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๗. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในอนาคต เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) แผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕ และมุ่งสู่ Thailand ๔.๐ ดังนี้

นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

นโยบายที่ ๒ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

นโยบายที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

นโยบายที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

นโยบายที่ ๕ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

นโยบายที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

(โดยจะมีการนำเสนอ มาตรการและแนวดำเนินการ ที่เสนอรายละเอียด บทนำ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด มาตรการและการดำเนินการ ที่ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ซึ่งในสรุปนี้อ่านตัดข้อความในส่วนอื่น และเน้นที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเพื่อการออกแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ตรงประเด็นมากขึ้น)

มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

๑. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของชาติและเป็นพลโลกที่ดี

สถานศึกษา

(๑) พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนด

(๒) จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสดงออก ถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลก ที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมอัตลักษณ์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย และรักษาศิลธรรม

๒. พัฒนาผู้เรียนมีความให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคาม ทุกรูปแบบ ทุกระดับ

ความรุนแรง ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

สถานศึกษา

(๑) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ภัยจากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ ภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตลอดจนรู้จักวิธีการป้องกัน และแก้ไขหากได้รับผลกระทบจากภัยดังกล่าว

(๒) มีมาตรการและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาและชุมชน

(๓) จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีความมั่นคงปลอดภัย

(๔) มีระบบการดูแล ติดตาม และช่วยเหลือผู้เรียน ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้รับคำปรึกษาชี้แนะ และความช่วยเหลืออย่างทันการณ์ ทันเวลา รวมทั้งการอบรมบ่มนิสัย

๓. การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะ

เป็นมาตรการการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่เฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เช่น พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง ได้รับการบริการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรงตามความต้องการ

นโยบายที่ ๒ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าประสงค์

๑. ผู้เรียนทุกระดับให้มีความเป็นเลิศ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๒. ผู้เรียนมีความเป็นเลิศตามความถนัดและความสนใจ นำไปสู่การพัฒนาทักษะ วิชาชีพ เป็นนักคิด เป็นผู้สร้างนวัตกรรม เป็นนวัตกรรม

๓. ผู้เรียนได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับนานาชาติ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะความรู้ที่สอดคล้องกับทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๒. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และด้านการรู้เรื่อง วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ตามแนวทางการประเมิน PISA

๓. ร้อยละของผู้เรียนที่มีศักยภาพได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับนานาชาติ

สถานศึกษา

๑. ดำเนินการวัดแววผู้เรียน และพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนตามศักยภาพ และความถนัด โดยจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เช่น การจัด การเรียนรู้ตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอนหรือบันได ๕ ขั้น (Independent Study : IS) การเรียนรู้ เชิงบูรณาการแบบสหวิทยาการ เช่น สะเต็มศึกษา (Science Technology Engineering and Mathematics Education : STEM Education) เป็นต้น โดยส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านระบบดิจิทัล (Digital Learning Platform)

๒. ปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน และจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาสุขพละนามัย ให้เป็นคนที่สมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

๓. สถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามความสนใจ และความถนัดเต็มตามศักยภาพ

๔. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยเน้นการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นรายบุคคลตามความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

๕. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศในทักษะสื่อสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาที่ ๓ เพิ่มเติมอย่างน้อย ๑ ภาษา

๖. ปรับเปลี่ยนวิธีการวัด ประเมิน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการวัดประเมิน ตามสมรรถนะรายบุคคล โดยการจัดให้มีการวัดประเมินจากส่วนกลางในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

๗. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

นโยบายที่ ๓ ด้านการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์

นโยบายด้านการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์เริ่มตั้งแต่ประชากรวัยเรียนทุกช่วงวัย ตลอดจนการพัฒนา ครู และบุคลากรทางการ ศึกษา ดังนี้ พัฒนาประชากรวัยเรียนทุกคน ทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ผู้เรียนที่มีความต้องการดูแลเป็นพิเศษ ให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสม สามารถดำรงชีวิต อย่างมีคุณค่า โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึงความตระหนักถึง พหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และการพัฒนาและรักษา กลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญา แต่ละประเภท เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัย มีความรักใน สุขภาพและพลานามัย และพัฒนาทักษะ ด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศ และกีฬาเพื่อการอาชีพ ครู และบุคลากร ทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ครู และบุคลากร ทางการศึกษา ต้องตระหนักถึงความสำคัญใน อาชีพและหน้าที่ของตน โดย ครูต้องมีจิตวิญญาณ ของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และเป็นต้นแบบด้านคุณธรรมและจริยธรรม พัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการ พัฒนาผู้เรียน เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” หรือ ผู้อำนวยการการเรียนรู้ทำหน้าที่ กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัด ระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรม และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็น นักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียน

เป้าประสงค์

๑. หลักสูตรปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการพัฒนา ที่สอดคล้องกับ แนวโน้มการพัฒนาของประเทศ
๒. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีทักษะความสามารถ ที่สอดคล้องกับ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ ภายใต้ สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิต ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และนำไปปฏิบัติได้
๓. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และทักษะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม
๔. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ มีทักษะอาชีพที่ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ
๕. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดี สามารถ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

๖. ครู เปลี่ยนบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” ผู้ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ การเรียนรู้หรือผู้อำนวยการการเรียนรู้

๗. ครู มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และเป็นแบบอย่าง ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ตัวชี้วัด

๑. ผู้เรียนทุกระดับมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร มีทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ ๒๑ (3R8C)
๒. ร้อยละของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีคะแนนผลการทดสอบความสามารถ พื้นฐานระดับชาติ (NT) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

๓. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ ๕๐ ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษาที่ผ่านมา

๔. ร้อยละผู้เรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ ตามความถนัด และความต้องการของตนเอง มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ วางแผนชีวิต และวางแผนทางการเงินที่เหมาะสม และนำไปปฏิบัติได้

๕. ผู้เรียนทุกคนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ภายใต้สังคมที่เป็น พหุวัฒนธรรม

๖. ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดี สามารถ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

๗. ครู มีการเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” ผู้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะการเรียนรู้หรือผู้อำนวยการการเรียนรู้

มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

๑. การพัฒนาหลักสูตร

พัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษา เป็นมาตรการสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางให้เป็นหลักสูตร เชิงสมรรถนะ สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เป็นรายบุคคลอย่างเหมาะสมทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทักษะสื่อสารภาษาไทย

สถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล (หลักสูตรเชิงสมรรถนะ) และปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของพื้นที่

๒. การพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพของผู้เรียน

๒.๑ การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของผู้เรียนระดับปฐมวัย เด็กปฐมวัยได้รับการ

พัฒนาเหมาะสมกับวัยในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีวินัย มีทักษะสื่อสารภาษาไทย และมีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ (ฟัง พูด) และทักษะด้านดิจิทัล พร้อมทั้งจะได้รับการพัฒนาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

สถานศึกษา

- (๑) จัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้
- (๒) จัดการเรียนรู้สร้างประสบการณ์ เน้นการเรียนรู้ เป็นเล่น เรียนรู้อย่างมีความสุข
- (๓) ปรับปรุงอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก สนามเด็กเล่นให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๔) จัดหาสื่อ อุปกรณ์ ที่มีคุณภาพเหมาะสม มีมาตรฐาน และความปลอดภัย
- (๕) อภิบาลเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาวะที่ดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรค ภัย ไข้ เจ็บ
- (๖) สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการจัด การศึกษาปฐมวัย เพื่อการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา
- (๗) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ การพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษา

ผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีวินัย มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

สถานศึกษา

- (๑) จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม การปฏิบัติจริง (Active Learning)
- (๒) จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้ และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ (STEAM Education) เช่น
 - ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม
 - ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
 - ความรู้ทางวิศวกรรม และการคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา
 - ความรู้และทักษะในด้านศิลปะ
 - ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และระบบคิดของเหตุผล และการหาความสัมพันธ์

(๓) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพสอดคล้อง กับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ รวมถึงกิจกรรมการแนะแนวทั้งด้านศึกษาต่อ และด้านอาชีพ เป็นการวางพื้นฐานการเรียนรู้ การวางแผนชีวิต และวางแผนทางการเงินที่เหมาะสม และนำไปปฏิบัติได้

(๔) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

(๕) จัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาด้านอารมณ์ และสังคม (Social and Emotional Learning : SEL)

- (๖) จัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะการคิด แบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding)
- (๗) ดำเนินการให้ผู้เรียนได้รับประทานอาหารอย่างครบถ้วน ถูกต้องตามหลักโภชนาการ เป็นไปด้วยความถูกต้องตามระเบียบและวินัยการคลัง
- (๘) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ การพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา

ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีวินัย มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีทักษะด้านภาษาไทยเพื่อใช้ในการเรียนรู้ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ ๓ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ นำไปสู่ การมีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ภายใต้อารมณ์ที่เป็นพหุวัฒนธรรม มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

สถานศึกษา

- (๑) ส่งเสริมครูให้จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่าน กิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) (๒) ส่งเสริมครูให้จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอน หรือบันได ๕ ขั้น (Independent Study : IS)
- (๓) ส่งเสริม สนับสนุนครูให้จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ (STEAM Education) เช่น
 - ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม
 - ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
 - ความรู้ทางวิศวกรรม และการคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา
 - ความรู้และทักษะในด้านศิลปะ
 - ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และระบบคิดของเหตุผลและ การหาความสัมพันธ์
- (๔) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความรู้และทักษะด้าน วิทยาศาสตร์ เป็นนักคิด นักปฏิบัติ นักประดิษฐ์ เป็นนวัตกรรม นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมในอนาคต รวมทั้งจัดกิจกรรมกีฬา การออกกำลังกาย และสนับสนุนให้ผู้เรียน มีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะ ของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เมื่อถึงขั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถวางแผนการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพได้ตามความ ถนัด ความต้องการ และความสนใจของตนเอง
- (๕) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning : SEL) (๖) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๔. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการดูแลเป็นพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาและพัฒนาสมรรถภาพสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อย โอกาส ในรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมกับบริบท และความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล

๓. นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้สนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่ ผู้เรียนทุกระดับ การจัดการศึกษา เป็นมาตรการในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน พัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ตามความต้องการ และความถนัด ของผู้เรียนสามารถสร้างสังคม ฐานความรู้ (Knowledge - Based Society) ของตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถานศึกษา

(๑) ประยุกต์ใช้ข้อมูลองค์ความรู้ สื่อ วิดีโอ และองค์ความรู้ประเภทต่าง ๆ หนังสือ แบบเรียนในรูปแบบของดิจิทัลเทคบุ๊ก (Digital Textbook) ตามเนื้อหาหลักสูตรที่กำหนด

(๒) จัดการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล (Digital Learning Platform) เพื่อตอบสนองต่อการ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านการเรียนรู้ ผ่าน ระบบดิจิทัล

๔. การพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพครู จึงต้อง ดำเนินการตั้งแต่การผลิต และการพัฒนาครู อย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานต้องร่วมมือกับสถาบันการผลิตครู ในการผลิต และพัฒนาครูให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ มีการดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามา เป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนา ศักยภาพและสมรรถนะครูอย่าง ต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครู ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความ เชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้าง ครูรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และประเมินครูจากการวัดผลงานการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง

๔.๑ การผลิตครูที่มีคุณภาพ

๔.๒ พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา

นโยบายที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และการลด ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

๑. สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการจัด การศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

สถานศึกษา

(๑) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน วางแผนการจัด การศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่รับผิดชอบ

(๒) ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เอกชน และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ จัดทำแผนการรับนักเรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

(๓) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำสำมะโนประชากรวัยเรียน (อายุ ๐ - ๖ ปี) เพื่อไป ใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา

- (๔) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตาม ตรวจสอบ เด็กวัยเรียนได้เข้าถึง บริการการเรียนรู้ ได้อย่างทั่วถึงครบถ้วน
- (๕) ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน บริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนให้สามารถใช้ร่วมกับได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๖) ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดอาหาร อาหารเสริม (นม) ให้ผู้เรียนอย่างเพียงพอ มีคุณภาพ
- (๗) ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล ได้เดินทางไปเรียน อย่างปลอดภัยทั้งไปและกลับ
๒. การยกระดับสถานศึกษาในสังกัดทุกระดับและทุกประเภท ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานตามบริบทของพื้นที่
๓. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนผู้เรียนทุกกลุ่ม และสถานศึกษาทุกประเภท อย่างเหมาะสม และเพียงพอ
๔. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เป็นเครื่องมือในการ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

นโยบายที่ ๕ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- พัฒนานวัตกรรมโดยใช้กระบวนการ BBL/PLC และ Decision – Making การนำขยะมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบผลิตภัณฑ์และพลังงานและลดปริมาณขยะ การบำบัดน้ำเสีย ลดการใช้เผาและลดใช้สารเคมี สุโรงเรียนปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาให้นักเรียน โรงเรียนได้ศึกษา เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ โรงงานอุตสาหกรรม การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชนเมืองนิเวศ และหน่วยงานส่งเสริม การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้และจัดทำโครงการด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

นโยบายที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา